

Laidiens: **13.08.2015., Nr. 157**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/157.2**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 434

Rīgā 2015. gada 28. jūlijā (prot. Nr. 36 21. §)

Pirotehnisko izstrādājumu drošuma pamatprasības

Izdoti saskaņā ar Pirotehnisko izstrādājumu aprites likuma

5. panta otro daļu un 11. pantu,

likuma "Par atbilstības novērtēšanu"

7. panta pirmo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka pirotehnisko izstrādājumu drošuma pamatprasības un identifikāciju, atbilstības novērtēšanas procedūras, pirotehnisko izstrādājumu marķēšanas un reģistrēšanas prasības, kā arī prasības paziņotajai institūcijai un ražotāja, importētāja, izplatītāja un pirotehnisko pakalpojumu sniedzēja pienākumus.

2. Pirotehniskos izstrādājumus, kas atbilst tiem piemērojamiem standartiem vai standartu daļām, uz kuriem atsauces ir publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, uzskata par atbilstīgiem šo noteikumu 2. nodaļā paredzētajām drošuma pamatprasībām, uz kurām attiecas minētie standarti vai to daļas. Nacionālā standartizācijas institūcija publicē savā tīmekļa vietnē (www.lvs.lv) nacionālo standartu statusā adaptēto piemērojamo standartu sarakstu.

3. Veicot komercdarbību pirotehnisko izstrādājumu aprites jomā un nosakot, vai attiecīgais izstrādājums ir pirotehniskais izstrādājums vai sprāgstviela, spridzināšanas ietaise vai munīcija, komersants ņem vērā prasības, kas noteiktas attiecīgajiem izstrādājumiem saskaņā ar šo noteikumu 1. un 2. pielikumu.

2. Pirotehnisko izstrādājumu drošuma pamatprasības

4. Katrs pirotehniskais izstrādājums atbilst pirotehniskā izstrādājuma darbības raksturlielumiem (efektivitātes rādītājiem), kurus ražotājs ir norādījis paziņotajai institūcijai, lai nodrošinātu pirotehniskā izstrādājuma lietošanas drošumu un ticamību.

5. Pirotehniskais izstrādājums darbojas paredzētajā veidā, kad to izmanto paredzētajam nolūkam.

6. Pirotehniskais izstrādājums ir ražots tādā veidā, lai to varētu droši likvidēt, pēc iespējas samazinot negatīvo ietekmi uz vidi.

7. Pirotehniskais izstrādājums ir pārbaudīts reālos apstākļos. Ja attiecīgo pārbaudi nav iespējams veikt laboratorijā, pirotehnisko izstrādājumu testē lietošanas apstākļos.

8. Veicot šo noteikumu 7. punktā minēto pārbaudi, ņem vērā vai pārbauda vismaz šādu informāciju un īpašības:

8.1. konstrukcija, uzbūve un raksturlielumu īpašības, ķīmiskais sastāvs (izmantoto vielu svars un procentuālās attiecības) un izmēri;

8.2. fiziskā un ķīmiskā stabilitāte paredzamos vides apstākļos;

8.3. jutīgums pret paredzamu pārvietošanu un pārvadāšanu;

8.4. visu komponentu savienojamība attiecībā uz to ķīmisko stabilitāti;

8.5. izturība pret ūdens ietekmi, ja tas paredzēts izmantošanai mitrumā vai slapjumā un mitrums var negatīvi ietekmēt pirotehniskā izstrādājuma drošumu;

8.6. izturība pret zemām un augstām temperatūrām, ja pirotehniskais izstrādājums paredzēts glabāšanai vai izmantošanai šādās temperatūrās un tā drošumu vai ticamību var negatīvi ietekmēt kāda tā komponenta vai visa pirotehniskā izstrādājuma atdzišana vai sakaršana;

8.7. aizsardzības elementi, kas paredzēti, lai novērstu priekšlaicīgu vai nejaušu pirotehniskā izstrādājuma iedarbošanos vai aizdegšanos;

8.8. instrukcijas un, ja nepieciešams, marķējums valsts valodā attiecībā uz drošu rīcību ar pirotehnisko izstrādājumu, kā arī tā uzglabāšanu, izmantošanu (ieskaitot drošības attālumus) un iznīcināšanu;

8.9. pirotehniskā izstrādājuma vai tā apvalka (iepakojuma), vai citu komponentu spēja nezaudēt kvalitāti paredzamos glabāšanas apstākļos;

8.10. visu ierīču un piederumu specifikācijas un lietošanas instrukcijas pirotehniskā izstrādājuma drošai funkcionēšanai.

9. Pirotehniskie izstrādājumi ir konstruēti tā, ka tajos ir propelents, ja vien to pārvadāšanas un glabāšanas laikā ražotāja instrukcijās nav noteikts citādi.

10. Pirotehnisko izstrādājumu sastāvā aizliegts izmantot detonējošas sprāgstvielas, izņemot šaujampulveri un vielas ar uzliesmojošu sastāvu. Šis aizliegums neattiecas uz P1, P2 un T2 kategorijas pirotehniskajiem izstrādājumiem un F4 kategorijas uguņošanas ierīcēm, kuras atbilst šādiem nosacījumiem:

10.1. detonējošo sprāgstvielu nevar viegli iegūt no pirotehniskā izstrādājuma;

10.2. P1 kategorijas pirotehniskais izstrādājums nevar darboties detonējošā veidā vai radīt sekundāras sprāgstvielas;

10.3. F4 kategorijas uguņošanas ierīces un T2 un P2 kategorijas pirotehniskie izstrādājumi nevar darboties detonējošā veidā vai, ja tie ir izstrādāti, lai detonētu, tie nevar iedarbināt sekundāras sprāgstvielas.

11. Uguņošanas ierīces atbilst šādām drošuma pamatprasībām:

11.1. uguņošanas ierīces kategorija ir norādīta marķējumā;

11.2. drošības attālums F1 kategorijas uguņošanas ierīcēm ir vismaz viens metrs. Izņēmuma gadījumā atkarībā no pirotehniskā izstrādājuma konstrukcijas un darbības raksturlielumiem drošības attālums var būt mazāks;

11.3. uguņošanas ierīču F1 kategorijā aizliegts iekļaut petardes un savienotu petaržu izstrādājumus;

- 11.4. F1 kategorijas mešanai paredzētu ugunošanas ierīču sastāvā sudraba fulmināts nepārsniedz 2,5 mg;
- 11.5. drošības attālums F2 kategorijas ugunošanas ierīcēm ir vismaz astoņi metri. Izņēmuma gadījumā atkarībā no pirotehniskā izstrādājuma konstrukcijas un darbības raksturlielumiem drošības attālums var būt mazāks;
- 11.6. drošības attālums F3 kategorijas ugunošanas ierīcēm ir vismaz 15 metru. Izņēmuma gadījumā atkarībā no pirotehniskā izstrādājuma konstrukcijas un darbības raksturlielumiem drošības attālums var būt mazāks;
- 11.7. F1, F2 un F3 kategorijas ugunošanas ierīču radītais trokšņa līmenis no drošības attāluma nedrīkst pārsniegt 120 db vai līdzvērtīgu trokšņa līmeni, mērot ar citu atbilstošu metodi;
- 11.8. ugunošanas ierīču ražošanā izmanto materiālus, kas pēc ierīču izmantošanas rada minimālu risku cilvēku veselībai, īpašumam un videi;
- 11.9. ugunošanas ierīces aizdedzināšanas metode ir skaidri redzama vai norādīta marķējumā vai lietošanas instrukcijā;
- 11.10. ir nodrošināta ugunošanas ierīces un to šāviņu paredzama kustība. Kustība nav haotiska;
- 11.11. F1, F2 un F3 kategorijas ugunošanas ierīces ir aizsargātas pret netīšu uzliesmošanu ar aizsargapvalku, iepakojuma vai izstrādājuma konstrukcijas palīdzību. F4 kategorijas ugunošanas ierīces aizsargā pret netīšu uzliesmošanu ar ražotāja noteiktām metodēm.
12. Citi pirotehniskie izstrādājumi atbilst šādām drošuma pamatprasībām:
- 12.1. pirotehniskais izstrādājums ir ražots tā, lai, to izmantojot paredzētajā veidā, radītu minimālu risku cilvēku veselībai, īpašumam un videi;
- 12.2. aizdedzināšanas metode ir skaidri redzama vai norādīta pirotehniskā izstrādājuma marķējumā vai lietošanas instrukcijā;
- 12.3. pirotehniskais izstrādājums ražots no tādiem materiāliem, lai tas, netīši uzliesmojot, radītu minimālu risku cilvēku veselībai, īpašumam un videi;
- 12.4. pirotehniskais izstrādājums darbojas līdz ražotāja norādītā derīguma termiņa beigām.
13. Pirotehnisko izstrādājumu aizdedzināšanas ierīces atbilst šādām drošuma pamatprasībām:
- 13.1. aizdedzināšanas ierīces ir droši iedarbināmas un spēj darboties visos paredzamajos izmantošanas apstākļos;
- 13.2. aizdedzināšanas ierīces ir aizsargātas pret elektrostatisku izlādēšanos visos paredzamajos glabāšanas un izmantošanas apstākļos;
- 13.3. elektriskie degļi ir aizsargāti pret elektromagnētisko lauku ietekmi paredzamajos glabāšanas un izmantošanas apstākļos;
- 13.4. degļa apvalks ir mehāniski pietiekami izturīgs, lai aizsargātu propelentu, kad tas tiek pakļauts paredzamam mehāniskajam spiedienam;
- 13.5. marķējumā vai tā lietošanas instrukcijā ir norādīts degļa degšanas laiks;
- 13.6. elektriskā degļa elektriskie raksturlielumi (piemēram, strāvas stiprums un pretestība) ir norādīti marķējumā vai lietošanas instrukcijā;
- 13.7. elektriskā degļa vadi ir pietiekami izolēti un mehāniski izturīgi, arī attiecībā uz drošumu savienojuma vietā ar degli, ņemot vērā to paredzēto lietojumu.

3. Pirotehnisko izstrādājumu atbilstības novērtēšana

3.1. Eiropas Savienības tipa pārbaude (B modulis)

14. Eiropas Savienības tipa (turpmāk – ES tipa) pārbaude (B modulis) ir atbilstības novērtēšanas procedūras daļa, ar kuru paziņotā institūcija pārbauda pirotehniskā izstrādājuma tehnisko projektu un apstiprina, ka tas atbilst šo noteikumu prasībām, kā arī pārbauda atbilstoši tehniskajam projektam izgatavoto reprezentatīvo paredzētās produkcijas pirotehniskā izstrādājuma paraugu.

15. Ražotājs iesniedz ES tipa pārbaudes pieteikumu paziņotajā institūcijā, kuru izvēlējies pats ražotājs. Pieteikumā norāda ražotāja nosaukumu un juridisko adresi, kā arī paziņo, ka analogs pieteikums nav iesniegts nevienā citā paziņotajā institūcijā.

16. Šo noteikumu 15. punktā minētajam pieteikumam pievieno:

16.1. pirotehniskā izstrādājuma tehnisko dokumentāciju, kas nodrošina iespēju novērtēt pirotehniskā izstrādājuma atbilstību šo noteikumu prasībām. Tehniskajā dokumentācijā ietver riska analīzi un novērtējumu, norāda piemērojamās prasības un novērtēšanai nepieciešamos datus par pirotehniskā izstrādājuma konstrukciju, ražošanu un darbību. Tehniskajā dokumentācijā iekļauj šādu minimālo informāciju:

16.1.1. pirotehniskā izstrādājuma vispārīgo aprakstu;

16.1.2. projektēšanas un ražošanas rasējumus, kā arī komponentu, sastāvdaļu un savienojumu shēmas;

16.1.3. aprakstus un paskaidrojumus, kas nepieciešami, lai varētu saprast rasējumus un shēmas, kā arī pirotehniskā izstrādājuma darbību;

16.1.4. to pilnībā vai daļēji piemēroto piemērojamo standartu sarakstu, uz kuriem atsaucas ir publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī. Ja piemērojamie standarti piemēroti daļēji, norāda piemērotās standarta daļas;

16.1.5. to risinājumu aprakstu, kuri izmantoti, lai izpildītu drošuma pamatprasības, ja nav izmantoti piemērojamie standarti, un tehnisko specifikāciju sarakstu;

16.1.6. aprēķinu rezultātus un ziņojumus par veiktajām pārbaudēm un testiem;

16.2. pierādījumus, kas apstiprina tehniskā projekta atbilstību, norādot visus izmantotos dokumentus (īpaši tad, ja attiecīgie piemērojamie standarti ir izmantoti daļēji) un, ja nepieciešams, iekļaujot tādu testu rezultātus, kurus saskaņā ar citām attiecīgām tehniskajām specifikācijām ir veikusi ražotāja laboratorija, kas atbilst attiecīgajām prasībām, vai cita testa laboratorija ražotāja vārdā un par kuriem atbildīgs ražotājs.

17. Pieteikuma iesniedzējs nodod paziņotās institūcijas rīcībā paredzētā pirotehniskā izstrādājuma reprezentatīvos paraugus. Paziņotā institūcija var pieprasīt citus paraugus, ja tas nepieciešams testa programmas veikšanai.

18. Paziņotā institūcija:

18.1. vienojas ar pieteikuma iesniedzēju par vietu, kur tiks veiktas pārbaudes un nepieciešamie testi;

18.2. pārbauda šo noteikumu 16. punktā minēto tehnisko dokumentāciju un iesniegtos pierādījumus, lai novērtētu pirotehniskā izstrādājuma tehniskā projekta atbilstību šo noteikumu prasībām;

18.3. pārliecinās, vai pirotehniskā izstrādājuma paraugs ražots saskaņā ar tehnisko dokumentāciju;

18.4. nosaka pirotehniskā izstrādājuma parauga elementus, kuri izstrādāti saskaņā ar piemērojamiem standartiem, un elementus, kuru izstrādē piemērojamie standarti nav izmantoti;

18.5. veic pārbaudes un testus vai nodrošina to veikšanu, lai pārliecinātos, ka piemērojamie standarti, ko ražotājs izmantojis pirotehniskā izstrādājuma parauga elementu ražošanā, ir piemēroti paredzētajā veidā;

18.6. veic attiecīgās pārbaudes un testus vai nodrošina to veikšanu, lai pārliecinātos, ka gadījumā, ja ražotājs piemērojamajos standartus nav piemērojis vai piemērojis tos daļēji, ražotāja izmantotie risinājumi atbilst drošuma pamatprasībām.

19. Paziņotā institūcija sagatavo novērtējuma ziņojumu, kurā norāda pasākumus, kas veikti saskaņā ar šo noteikumu 18. punktu, un šo pasākumu rezultātus. Paziņotā institūcija tikai ar ražotāja piekrišanu pilnīgi vai daļēji izpauž minētā ziņojuma saturu citām personām (izņemot paziņojošo institūciju un kontrolējošās institūcijas).

20. Ja pirotehniskā izstrādājuma tips atbilst šo noteikumu prasībām, paziņotā institūcija pieteikuma iesniedzējam izsniedz ES tipa pārbaudes sertifikātu, norādot ražotāja nosaukumu un juridisko adresi, datus, kas nepieciešami apstiprinātā pirotehniskā izstrādājuma identifikācijai, kā arī pārbaudes secinājumus un sertifikāta derīguma nosacījumus, ja tādi ir.

21. ES tipa pārbaudes sertifikātam var būt pielikumi. ES tipa pārbaudes sertifikātā un tā pielikumos ir visa informācija, kas ļauj novērtēt izgatavoto pirotehnisko izstrādājumu atbilstību pārbaudītajam tipam un veikt pārbaudi lietošanas laikā.

22. Ja pirotehniskā izstrādājuma paraugs neatbilst šo noteikumu prasībām, paziņotā institūcija neizsniedz ES tipa pārbaudes sertifikātu un attiecīgi informē iesniedzēju, pamatojot atteikuma iemeslus.

23. Paziņotā institūcija apzina tās izmaiņas piemērojamajos standartos, kuru dēļ apstiprinātais pirotehniskā izstrādājuma paraugs var neatbilst šo noteikumu prasībām, un nosaka, vai pēc šādām izmaiņām ir nepieciešama sīkāka pārbaude. Ja tā ir nepieciešama, paziņotā institūcija par to informē ražotāju.

24. Ja pirotehniskā izstrādājuma paraugam veikta ES tipa pārbaude, bet ražošanas procesā paredzēts veikt izmaiņas, kas var ietekmēt pirotehniskā izstrādājuma atbilstību drošuma pamatprasībām vai ES tipa pārbaudes sertifikāta derīguma nosacījumus, ražotājs par to informē paziņoto institūciju, kura izsniegusi ES tipa pārbaudes sertifikātu, vai, ja tā ir beigusi darbību vai tās paziņojums ir ierobežots, apturēts vai anulēts, informē paziņoto institūciju, kur tiek glabāta tehniskā dokumentācija par ES tipa pārbaudes sertifikātu, iesniedzot pieteikumu papildu apstiprinājuma – papildinājuma sākotnējam ES tipa pārbaudes sertifikātam – saņemšanai. Pieteikumam pievieno šo noteikumu 16. punktā minētos dokumentus, kuros veiktas izmaiņas.

25. Paziņotā institūcija glabā ES tipa pārbaudes sertifikāta, tā pielikumu un papildinājumu, tehniskās un citas ražotāja iesniegtās dokumentācijas kopijas līdz sertifikāta derīguma termiņa beigām.

26. Paziņotā institūcija mēneša laikā pēc tam, kad tā izsniedz, atsauc, atsaka izsniegt, anulē, aptur vai citādi ierobežo ES tipa pārbaudes sertifikātu vai tā papildinājumu, vai pēc tam, kad tā saņem pieprasījumu, informē:

26.1. paziņojošo institūciju par izsniegtajiem vai atsauktajiem ES tipa pārbaudes sertifikātiem vai to papildinājumiem. Paziņotā institūcija periodiski vai pēc pieprasījuma nosūta paziņojošajai institūcijai noraidīto, pārtraukto vai citādi ierobežoto ES tipa pārbaudes sertifikātu vai papildinājumu sarakstu;

26.2. citas paziņotās institūcijas par ES tipa pārbaudes sertifikātiem vai to papildinājumiem, kurus tā atsaka izsniegt, anulē, aptur vai citādi ierobežo. Paziņotā institūcija pēc pieprasījuma informē citas paziņotās institūcijas arī par izsniegtajiem ES tipa pārbaudes sertifikātiem vai to papildinājumiem.

27. Paziņotā institūcija mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas sniedz Eiropas Komisijai, Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Ekonomikas zonas valstu kontrolējošām institūcijām, kā arī citām paziņotajām institūcijām